

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

5 martie 2020 *

„Trimitere preliminară – Aproximarea legislațiilor – Sectorul telecomunicațiilor – Utilizarea armonizată a spectrului radio pentru benzile de frecvență de 2 GHz în vederea punerii în aplicare a sistemelor care furnizează servicii mobile prin satelit – Decizia nr. 626/2008/CE – Articolul 4 alineatul (1) litera (c), articolul 7 alineatul (1) și articolul 8 alineatul (1) – Componente terestre complementare – Autorizații eliberate de statele membre – Obligația operatorului de a deservi un anumit procent din populație și din teritoriu – Nerespectare – Incidență”

În cauza C-100/19,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de cour d’appel de Bruxelles (Curtea de Apel din Bruxelles, Belgia), prin decizia din 23 ianuarie 2019, primită de Curte la 8 februarie 2019, în procedura

Viasat UK Ltd,

Viasat Inc.

împotriva

Institut belge des services postaux et des télécommunications (IBPT),

cu participarea:

Inmarsat Ventures Ltd c.o.,

Eutelsat SA,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul A. Arabadjiev, președinte de cameră, și domnii T. von Danwitz și A. Kumin (raportor), judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

* Limba de procedură: franceza.

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Viasat UK Ltd și pentru Viasat Inc., de P. de Bandt, de R. Gherghinaru și de L. Panepinto, avocats, precum și de J. Ruiz Calzado, abogado;
- pentru Inmarsat Ventures Ltd c.o., de C. Spontoni, avvocato, precum și de A. Verheyden, avocat;
- pentru Eutelsat SA, de L. de la Brosse și de C. Barraco-David, avocats;
- pentru guvernul belgian, de C. Pochet, de P. Cottin și de J.-C. Halleux, în calitate de agenți, asistați de S. Depré, de E. de Lophem și de F. Humblet, avocats;
- pentru guvernul francez, de A.-L. Desjonquères și de R. Coesme, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de G. Braun, de É. Gippini Fournier și de L. Nicolae, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general, pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 4 alineatul (1) litera (c), a articolului 7 alineatul (1) și a articolului 8 alineatul (1) din Decizia 626/2008/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 iunie 2008 privind selectarea și autorizarea sistemelor care furnizează servicii mobile de comunicații prin satelit (MSS) (JO 2008, L 172, p. 15, denumită în continuare „decizia MSS”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Viasat UK Ltd și Viasat Inc. (denumite în continuare, împreună, „Viasat”), pe de o parte, și Institut belge des services postaux et des télécommunications (IBPT) (Belgia), pe de altă parte, în legătură cu decizia acestuia din urmă de a acorda Inmarsat Ventures Ltd c.o. (denumită în continuare „Inmarsat”) drepturi de utilizare a unor componente terestre complementare (denumite în continuare „CTC”) de sisteme mobile prin satelit.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Decizia MSS

- 3 Potrivit considerentelor (18) și (25) ale Deciziei MSS:

„(18) [CTC] reprezintă o parte integrantă a unui sistem mobil de comunicații prin satelit și sunt utilizate, în mod caracteristic, pentru creșterea numărului de servicii prin satelit furnizate în zonele în care este posibil să nu se poată menține un contact continuu cu satelitul din cauza obstrucționării profilului cauzate de clădiri și de relief. [...] Prin urmare, autorizarea acestor [CTC] depinde în special de condițiile locale. Astfel, acestea ar trebui să fie selectate și autorizate la nivel național, sub rezerva respectării unor condiții stabilite de dreptul comunitar. [...]

[...]

(25) Deoarece obiectivul prezentei decizii, și anume acela de a stabili un cadru comun pentru selectarea și autorizarea operatorilor de sisteme mobile de comunicații prin satelit, nu poate fi realizat în mod satisfăcător de către statele membre și, având în vedere amploarea și efectele acțiunii, poate fi realizat mai bine la nivelul Comunității, aceasta poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din tratat. [...]"

4 Articolul 1 alineatul (1) din această decizie are următorul cuprins:

„Prezenta decizie urmărește să faciliteze dezvoltarea unei piețe interne competitive pentru serviciile mobile de comunicații prin satelit (MSS) în Comunitate și să asigure acoperirea treptată în toate statele membre.

Prezenta decizie instituie o procedură comunitară pentru selectarea operatorilor de sisteme mobile de comunicații prin satelit care folosesc banda de frecvență de 2 GHz, în conformitate cu Decizia 2007/98/CE [a Comisiei din 14 februarie 2007 privind utilizarea armonizată a spectrului radio pentru benzile de frecvență de 2 GHz în vederea punerii în aplicare a sistemelor care furnizează servicii mobile prin satelit (JO 2007, L 43, p. 32)], care cuprinde un spectru de frecvențe radio 1 980-2 010 MHz pentru comunicațiile Pământ-spațiu și 2 170-2 200 MHz pentru comunicațiile spațiu-Pământ. De asemenea, prezenta decizie stabilește dispoziții privind autorizarea coordonată, de către statele membre, a operatorilor selectați, de a utiliza spectrul de frecvențe radio asignat în cadrul benzii respective pentru operarea sistemelor mobile de comunicații prin satelit.”

5 Articolul 2 alineatul (2) din Decizia MSS prevede:

„[...] De asemenea, se aplică definițiile următoare:

(a) «sisteme mobile de comunicații prin satelit» înseamnă rețele electronice de comunicații și instalații asociate care pot furniza servicii de radiocomunicații între o stație terestră mobilă și una sau mai multe stații spațiale, între stații terestre mobile prin intermediul uneia sau al mai multor stații spațiale, sau între o stație terestră mobilă și una sau mai multe [CTC] utilizate în poziții fixe. Un astfel de sistem include cel puțin o stație spațială;

(b) «[CTC]» pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit înseamnă stații terestre utilizate în poziții fixe pentru a spori gradul de disponibilitate al MSS în zonele geografice din raza de acțiune a satelitului (sateliților) sistemului în care comunicațiile cu una sau mai multe stații spațiale nu pot fi asigurate la calitatea necesară.”

6 Titlul II din Decizia MSS, intitulat „Procedura de selectare”, cuprinde printre altele articolele 3 și 4 din această decizie. Articolul 3 alineatul (1) din decizia menționată prevede:

„Comisia organizează o procedură de selectare comparativă pentru selectarea operatorilor de sisteme mobile de comunicații prin satelit. [...]"

7 Articolul 4 alineatul (1) din aceeași decizie prevede:

„Se aplică următoarele condiții de admitere a candidaturilor:

[...]

(c) cererile includ un angajament din partea candidatului conform căruia:

[...]

(ii) MSS sunt disponibile în toate statele membre și unui procent de cel puțin 50 % din populație și acoperă cel puțin 60 % din suprafața terestră a fiecărui stat membru până la momentul precizat de către candidat, în cel mult șapte ani de la data publicării deciziei Comisiei [referitoare la selectarea candidaților].”

8 Titlul III din Decizia MSS, intitulat „Autorizare”, cuprinde articolele 7-9 din acesta. Potrivit articolului 7 din decizia menționată:

„(1) Statele membre garantează candidaților selectați, în funcție de intervalul de timp și de zona de servicii la care s-au angajat candidații selectați, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) litera (c) și în conformitate cu legislația națională și comunitară, dreptul de utilizare a frecvenței radio identificate prin decizia Comisiei [referitoare la selectarea candidaților], precum și dreptul de a opera un sistem mobil de comunicații prin satelit. Statele membre informează în mod corespunzător candidații selectați cu privire la aceste drepturi.

(2) Drepturile prevăzute la alineatul (1) se acordă sub rezerva următoarelor condiții comune:

(a) candidații selectați utilizează spectrul de frecvențe radio asignat pentru furnizarea de MSS;

[...]

(c) candidații selectați onorează orice angajamente asumate în cererile depuse sau în timpul procedurii de selectare comparativă, indiferent dacă cererea combinată de frecvențe radio solicitate depășește numărul de frecvențe disponibile;

[...]”

9 Articolul 8 din decizia MSS prevede:

„(1) Statele membre, în conformitate cu legislația națională și comunitară, se asigură că autoritățile lor competente acordă candidaților selectați în conformitate cu dispozițiile titlului II și autorizați să utilizeze spectrul în temeiul articolului 7 autorizațiile necesare pentru furnizarea [CTC] pentru sistemele mobile de comunicații prin satelit de pe teritoriul acestora.

(2) Statele membre nu selectează și nu autorizează operatori de [CTC] pentru sistemele mobile de comunicații prin satelit înainte ca procedura de selectare prevăzută în titlul II să se încheie prin adoptarea unei decizii a Comisiei [referitoare la selectarea candidaților]. Acest lucru nu afectează utilizarea benzii de frecvență de 2 GHz de către sisteme, altele decât sistemele care furnizează MSS în conformitate cu Decizia 2007/98/CE.

(3) Toate autorizațiile naționale de operare a [CTC] pentru sistemele mobile de comunicații prin satelit în banda de frecvență de 2 GHz se acordă sub rezerva următoarelor condiții comune:

(a) operatorii utilizează spectrul de frecvențe radio asignat pentru furnizarea de [CTC] pentru sistemele mobile de comunicații prin satelit;

(b) [CTC] fac parte integrantă dintr-un sistem mobil de comunicații prin satelit și sunt controlate de mecanismul de gestionare a resurselor și a rețelelor de comunicații prin satelit; acestea utilizează aceeași direcție de transmisie și aceleași părți din banda de frecvență ca și componentele de satelit asociate și nu necesită alte frecvențe decât cele ale sistemului mobil de comunicații prin satelit asociat;

(c) în caz de defecțiune a componentei de satelit a sistemului mobil de comunicații prin satelit asociat, funcționarea independentă a [CTC] nu depășește 18 luni;

(d) drepturile de utilizare și autorizațiile se acordă pe o perioadă care se încheie cel târziu la data expirării autorizației eliberate pentru sistemul mobil de comunicații prin satelit asociat.”

10 Articolul 9 din Decizia MSS prevede:

„(1) Operatorii selectați trebuie să respecte toate condițiile asociate autorizațiilor [...]

(2) Statele membre garantează că normele privind aplicarea, inclusiv normele privind sancțiunile aplicabile în caz de încălcare a condițiilor comune prevăzute la articolul 7 alineatul (2), sunt în conformitate cu legislația comunitară [...] Sancțiunile trebuie să fie eficiente, bine proporționate și cu efect de descurajare.

Statele membre asigură monitorizarea respectării acestor condiții comune și iau măsuri adecvate pentru a remedia cazurile de nerespectare a acestora. În fiecare an, statele membre comunică Comisiei rezultatele monitorizării în cazul în care oricare dintre condițiile comune nu a fost respectată și în cazul în care au fost luate orice fel de măsuri de punere în aplicare.

Comisia poate, cu ajutorul Comitetului pentru comunicații menționat la articolul 10 alineatul (1), să analizeze orice presupusă încălcare a condițiilor comune. În cazul în care un stat membru informează Comisia despre o anumită încălcare, Comisia analizează presupusa încălcare cu ajutorul Comitetului pentru comunicații.

(3) Măsurile care definesc orice modalități corespunzătoare privind aplicarea coordonată a normelor privind punerea în aplicare menționate la alineatul (2), inclusiv normele privind suspendarea sau retragerea coordonată a autorizațiilor în cazul nerespectării condițiilor comune prevăzute la articolul 7 alineatul (2), destinate să modifice elemente neesențiale din prezenta decizie prin completarea acesteia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control menționată la articolul 10 alineatul (4).”

Decizia de selectare

11 Potrivit articolului 2 din Decizia 2009/449/CE a Comisiei din 13 mai 2009 privind selectarea unor operatori de sisteme paneuropene care furnizează servicii mobile de comunicații prin satelit (MSS) (JO 2009, L 149, p. 65, denumită în continuare „decizia de selectare”):

„Societățile Inmarsat [...] și Solaris Mobile Limited sunt candidate eligibile în urma primei etape de selectare din procedura de selectare comparativă prevăzută la titlul II din Decizia [MSS].

Deoarece cererea combinată de frecvențe radio solicitate de candidații eligibili reținuți în urma primei etape de selectare din procedura de selectare comparativă prevăzută la titlul II din Decizia [MSS] nu depășește numărul de frecvențe radio disponibile, identificate în articolul 1 alineatul (1) din Decizia [MSS], se selectează societățile Inmarsat [...] și Solaris Mobile Limited.”

12 Articolul 3 din decizia de selectare prevede:

„Frecvențele pe care fiecare candidat selectat este autorizat să le utilizeze în fiecare stat membru, în conformitate cu titlul III din Decizia [MSS], sunt următoarele:

(a) Inmarsat [...]: de la 1 980 la 1 995 MHz pentru comunicațiile pământ-spațiu și de la 2 170 la 2 185 MHz pentru comunicațiile spațiu-pământ;

[...]”

- 13 Decizia de selectare a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 12 iunie 2009.

Decizia de punere în aplicare

- 14 Potrivit considerentului (8) al Deciziei 2011/667/UE a Comisiei din 10 octombrie 2011 privind modalități pentru aplicarea coordonată a normelor privind punerea în aplicare în ceea ce privește serviciile mobile de comunicații prin satelit (MSS), în conformitate cu articolul 9 alineatul (3) din Decizia nr. 626/2008 (JO 2011, L 265, p. 25, denumită în continuare „decizia de punere în aplicare”):

„Natura transfrontalieră a condițiilor comune prevăzute la articolul 7 alineatul (2) din Decizia [MSS] necesită coordonarea la nivelul Uniunii a procedurilor naționale pentru punerea în aplicare de către statele membre. Existența unor neconcordanțe în aplicarea procedurilor naționale de punere în aplicare, în special cu privire la investigarea, momentul și natura măsurilor luate, ar conduce la un ansamblu dispart de măsuri de punere în aplicare, în contradicție cu caracterul paneuropean al MSS.”

- 15 Articolul 2 alineatul (2) din Decizia de punere în aplicare prevede:

„[...] Se aplică, de asemenea, definițiile următoare:

- «operator autorizat» înseamnă un operator selectat în conformitate cu Decizia [de selectare] căruia i s-a acordat dreptul, în temeiul autorizației generale sau al drepturilor individuale de utilizare, să folosească frecvențele radio specifice identificate în Decizia 2009/449/CE și/sau dreptul de a opera un sistem mobil de comunicații prin satelit;
- «condiții comune» înseamnă condițiile comune la care sunt supuse drepturile unui operator autorizat, în conformitate cu articolul 7 alineatul (2) din Decizia [MSS];

[...]”

- 16 Articolul 3 din decizia de punere în aplicare prevede:

„(1) Atunci când un stat membru de autorizare constată că un operator autorizat nu respectă una sau mai multe condiții comune și îl informează pe operator cu privire la constatările sale în conformitate cu articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2002/20/CE [a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind autorizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice (JO 2002, L 108, p. 21, Ediție specială, 13/vol. 35, p. 183)], acesta informează în același timp și Comisia, care informează la rândul său celelalte state membre.

(2) În urma transmiterii statelor membre, de către Comisie, a informațiilor menționate la alineatul (1), celelalte state membre de autorizare trebuie să investigheze dacă există o încălcare a condițiilor comune relevante în jurisdicția lor și să îi acorde operatorului autorizat în cauză posibilitatea de a-și exprima punctul de vedere.

(3) În termen de cinci luni de la data transmiterii statelor membre, de către Comisie a informațiilor menționate la alineatul (1), statele membre de autorizare trebuie să comunice Comisiei un rezumat al constatărilor lor și al punctelor de vedere prezentate de către operatorul autorizat în cauză, iar Comisia informează la rândul său celelalte state membre. În termen de opt luni de la data transmiterii statelor membre, de către Comisie, a informațiilor menționate la alineatul (1), Comisia convoacă o reuniune a Comitetului pentru comunicații în vederea examinării presupusei încălcări și, dacă este cazul, discută măsurile corespunzătoare în vederea asigurării respectării regulilor, în conformitate cu obiectivele prevăzute la articolul 1 alineatul (2).

(4) Statele membre trebuie să se abțină de la adoptarea deciziei finale privind presupusa încălcare înainte de reuniunea Comitetului pentru comunicații menționată la alineatul (3).

(5) După reuniunea Comitetului pentru comunicații menționată la alineatul (3), fiecare stat membru de autorizare, care i-a comunicat operatorului autorizat în cauză constatările sale în conformitate cu articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2002/20/CE și care concluzionează că au fost încălcate una sau mai multe condiții comune, adoptă măsuri corespunzătoare și proporționale, inclusiv penalități financiare, menite să asigure respectarea de către operatorul autorizat în cauză a condițiilor comune, cu excepția revocării, sau, dacă este cazul, a suspendării în conformitate cu dreptul intern, a oricărei autorizații sau a oricărui drept de utilizare deținut de operatorul autorizat în cauză.

(6) În caz de încălcare gravă sau repetată a condițiilor comune, orice stat membru de autorizare care, după ce a luat măsurile la care se face referire la alineatul (5), intenționează să adopte o decizie de revocare a autorizației în conformitate cu articolul 10 alineatul (5) din Directiva 2002/20/CE, informează Comisia cu privire la intenția sa și furnizează o sinteză cu privire la orice măsură luată de către operatorul autorizat în cauză pentru a se conforma cu măsurile de punere în aplicare. Comisia transmite aceste informații celorlalte state membre.

(7) În termen de trei luni de la data la care Comisia transmite statelor membre informațiile prevăzute la alineatul (6), se convoacă o reuniune a Comitetului pentru comunicații, în scopul coordonării eventualelor revocări de autorizații, în conformitate cu obiectivele prevăzute la articolul 1 alineatul (2). Între timp, toate statele membre de autorizare trebuie să se abțină de la adoptarea de decizii care implică retragerea sau, dacă este cazul, suspendarea în conformitate cu dreptul lor intern a oricărei autorizații sau a oricărui drept de utilizare deținut de operatorul autorizat în cauză.

(8) Ca urmare a reuniunii Comitetului pentru comunicații menționate la alineatul (7), statele membre de autorizare pot adopta decizii adecvate în vederea retragerii autorizației acordate operatorului autorizat în cauză.

(9) Orice decizie de punere în aplicare menționată la alineatele (5) și (8), precum și motivele care stau la baza acesteia trebuie comunicate, în termen de o săptămână de la adoptare, atât operatorului autorizat în cauză, cât și Comisiei, care va informa celelalte state membre.”

Dreptul belgian

- 17 Articolul 2 din Decretul regal din 11 februarie 2013 privind sistemele care furnizează servicii mobile prin satelit (*Moniteur belge* din 8 martie 2013, p. 14068, denumit în continuare „Decretul regal MSS”) prevede:

„Operatorii selecționați care au făcut o notificare pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice [...] au autorizația de a exploata un sistem mobil prin satelit în următoarele benzi de frecvență:

1° Inmarsat [...]: maximum 15 MHz în banda 1.980-1.995 MHz pentru comunicația pământ/spațiu (uplink) și maximum 15 MHz în banda 2.170-2.185 MHz pentru comunicarea spațiu/pământ (downlink);

[...]”

- 18 Articolul 3 din acest decret prevede:

„Cel puțin 50 % din populație și 60 % din teritoriul Belgiei sunt acoperite până la 13 iunie 2016.”

19 Potrivit articolului 8 din decretul menționat:

„Operatorii selectați au autorizația de a instala unul sau mai multe [CTC] în Belgia în următoarele condiții:

1° au făcut o notificare pentru furnizarea de rețele de comunicații electronice [...];

2° fiecare element terestru complementar este aprobat de [IBPT] înainte de punerea sa în funcțiune;

3° caracteristicile tehnice și locul instalării fiecărui [CTC] sunt transmise [IBPT] cu cel puțin o lună înainte de data dorită a punerii în funcțiune.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

20 În urma procedurii de selecție prevăzute în titlul II din decizia MSS, Inmarsat a fost selectată de Comisie, în temeiul articolului 2 al doilea paragraf din decizia de selectare, ca operator de sisteme mobile prin satelit. Decretul regal MSS a fost adoptat în urma acestei decizii.

21 La 17 iunie 2014, această întreprindere a făcut o notificare către IBPT în vederea furnizării de servicii de comunicații electronice, constând în servicii de conectare în zbor la avioanele care survolează Uniunea prin intermediul unui sistem care cuprinde atât un satelit, cât și o rețea de CTC de sisteme mobile prin satelit, ansamblul fiind calificat drept „European Aviation Network” (rețea europeană de aviație, în continuare „EAN”). Astfel cum rezultă din articolul 2 din Decretul regal MSS, această notificare cuprindea, pentru Inmarsat, autorizația de a exploata un sistem mobil prin satelit în benzile de frecvențe indicate la alineatul 1 al acestui articol.

22 În urma anulării în apel a unei prime decizii, IBPT a adoptat, la 7 august 2018, o a doua decizie, prin care a acordat Inmarsat drepturile necesare pentru furnizarea de CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit pe care le solicitase.

23 Viasat, un furnizor de servicii de telecomunicații care propune, printre altele, servicii de conectare în zbor, a introdus o acțiune în anulare împotriva acestei decizii la cour d’appel de Bruxelles (Curtea de Apel din Bruxelles, Belgia). Această întreprindere arată în special că rezultă atât din articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din decizia MSS, cât și din articolul 3 din Decretul regal MSS că Inmarsat avea obligația de a acoperi prin serviciile sale cel puțin 50 % din populație și 60 % din teritoriul belgian până la 13 iunie 2016. Or, această condiție nu ar fi fost îndeplinită de Inmarsat, astfel încât, după această dată, IBPT nu ar fi putut autoriza furnizarea CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit în litigiu.

24 Operatorul prin satelit Eutelsat SA, partener al Viasat pentru furnizarea serviciilor de conectare în zbor, a intervenit în susținerea acțiunii în anulare introduse de Viasat.

25 La rândul său, IBPT arată că, pentru a autoriza furnizarea CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit în cauză, nu se putea întemeia decât pe condițiile prevăzute la articolul 8 din Decretul regal MSS, din moment ce obligația de acoperire care rezultă din articolul 4 alineatul (1) litera (c) din Decizia MSS, la care face referire Viasat, privește doar un angajament pe care operatorul trebuie să îl ia în candidatura sa. Potrivit IBPT, obligația de acoperire și termenul prevăzut în această privință nu sunt însă lipsite de efecte în măsura în care lui îi revine, în cadrul competenței sale de control după aprobarea furnizării CTC-urilor pentru sisteme mobile prin satelit, sarcina de a sancționa, dacă este cazul, Inmarsat pentru neîndeplinirea obligațiilor.

- 26 Inmarsat, împărțind punctul de vedere al IBPT, arată că a construit o stație la sol prin satelit în Grecia și a lansat satelitul său pentru EAN la 28 iunie 2017, care a fost pus în funcțiune la 29 august 2017. Pe de altă parte, ea ar fi solicitat și ar fi obținut autorizațiile necesare pentru plasarea CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit în toate statele membre, cu excepția României, precum și în Norvegia și în Elveția.
- 27 Potrivit cour d'appel de Bruxelles (Curtea de Apel din Bruxelles), nu se contestă că Inmarsat și-a luat, în cadrul candidaturii sale pentru a fi selecționată ca operator de servicii mobile prin satelit, angajamentele prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (c) din decizia MSS. În plus, este cert că Inmarsat nu a respectat obligația de acoperire de 50 % din populație și a 60 % din teritoriul belgian la 13 iunie 2016, dată la care serviciul său de EAN nu era încă operațional, întrucât satelitul menționat încă nu fusese lansat.
- 28 În acest context, instanța menționată consideră că, pentru ca articolul 3 din Decretul regal MSS să aibă efect util, această dispoziție ar trebui, *a priori*, să fie interpretată în sensul că respectarea obligației de acoperire prevăzute în cuprinsul acestuia constituie o condiție necesară și prealabilă exercitării drepturilor care sunt recunoscute operatorilor selectați și în special a dreptului de a instala unul sau mai multe CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit în Belgia. Cu toate acestea, ar trebui să se interpreteze conținutul dispoziției menționate în conformitate cu Decizia MSS pe care intenționează să o pună în aplicare.
- 29 În această privință, instanța menționată precizează că articolul 3 din Decretul regal MSS diferă de articolul 4 alineatul (1) litera (c) din Decizia MSS, în măsura în care această din urmă dispoziție privește un angajament pe care operatorul candidat la selectare trebuie să îl ia anterior acesteia. Cu toate acestea, articolul 7 alineatul (2) din Decizia MSS ar prevedea că drepturile acordate candidaților selectați sunt supuse unor condiții diferite, printre care aceea că respectivii candidați selectați „își respectă toate angajamentele asumate în candidatura lor sau în cursul procedurii de selecție comparativă”. În plus, articolul 8 din Decizia MSS ar prevedea că statele membre trebuie să se asigure că autoritățile lor competente „acordă candidaților selectați în conformitate cu dispozițiile titlului II și autorizați să utilizeze spectrul [de frecvențe radio] în temeiul articolului 7” autorizațiile necesare pentru furnizarea CTC pentru sistemele mobile de comunicații prin satelit de pe teritoriul acestora.
- 30 Într-o situație precum cea în discuție în cauza principală, în care neîndeplinirea obligației de acoperire la data prevăzută este definitiv dovedită, cour d'appel de Bruxelles (Curtea de Apel din Bruxelles) consideră că ar fi preferabil *a priori*, dintr-o optică de economie a procedurilor, ca autoritatea națională competentă să trebuiască sau să poată să nu autorizeze furnizarea CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit, în loc să o autorizeze și să sancționeze nerespectarea acestei obligații ulterior. În această privință, s-ar putea susține că candidatul selectat care nu respectă, la data de 13 iunie 2016, obligația de acoperire prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Decizia MSS nu mai dispune în realitate de drepturile de utilizare a frecvențelor radio în discuție și nici de dreptul de a exploata un sistem mobil prin satelit.
- 31 Această instanță adaugă că nesancționarea nerespectării calendarului de către operatorul selectat ar lipsi de efect angajamentul de acoperire luat de operatorii candidați în etapa selecției lor.
- 32 În aceste condiții, cour d'appel de Bruxelles (Curtea de Apel din Bruxelles) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii), articolul 7 alineatul (1) și articolul 8 alineatul (1) din [Decizia MSS] trebuie interpretate în sensul că, în cazul în care se dovedește că operatorul selectat în conformitate cu titlul II din această din urmă decizie nu a furnizat servicii mobile de comunicații prin satelit prin intermediul unui sistem mobil de comunicații prin satelit până la data limită prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din această decizie, autoritățile competente din statele membre prevăzute la articolul 8 alineatul (1) din aceeași decizie trebuie să

refuze să acorde acestui operator autorizații pentru utilizarea de [CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit], pentru motivul că operatorul respectiv nu a respectat angajamentul asumat în candidatura sa?

- 2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, aceleași dispoziții trebuie interpretate în sensul că, în același context, autoritățile competente din statele membre prevăzute la articolul 8 alineatul (1) din aceeași decizie pot refuza să acorde acestui operator autorizații pentru utilizarea de [CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit], pentru motivul că acesta nu a respectat angajamentul de acoperire la 13 iunie 2016?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 33 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 8 alineatul (1) din Decizia MSS coroborat cu articolul 7 alineatul (1) din această decizie trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care se dovedește că un operator selectat în conformitate cu titlul II din decizia menționată și autorizat să utilizeze spectrul de frecvențe radio în temeiul articolului 7 din aceeași decizie nu a furnizat servicii mobile prin satelit prin intermediul unui sistem mobil prin satelit pentru data limită prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din decizia MSS, autoritățile competente din statele membre trebuie sau, cel puțin, pot să refuze acordarea autorizațiilor necesare furnizării de CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit respectivului operator pentru motivul că acesta nu și-a respectat angajamentul asumat în candidatură.
- 34 Pentru a răspunde la aceste întrebări, este necesar să se amintească, cu titlu introductiv, că, în conformitate cu articolul 1 alineatul (1) al doilea paragraf din Decizia MSS, aceasta din urmă, pe de o parte, instituie la nivelul Uniunii o procedură de selecție comună a operatorilor de sisteme mobile de comunicații prin satelit care folosesc banda de frecvențe de 2 GHz și, pe de altă parte, stabilește dispozițiile privind autorizarea coordonată, de către statele membre, a operatorilor selectați pentru a utiliza spectrul de frecvențe radio atribuit în cadrul benzii respective pentru operarea sistemelor mobile de comunicații prin satelit.
- 35 În ceea ce privește, în primul rând, selectarea operatorilor, articolul 3 alineatul (1) din Decizia MSS, care face parte din titlul II din aceasta, prevede că Comisia organizează, în acest scop, o procedură de selectare comparativă.
- 36 În această privință, articolul 4 alineatul (1) din respectiva decizie prevede criteriile de admisibilitate aplicabile. Printre aceste criterii figurează, la articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii), cel potrivit căruia candidatul se angajează ca serviciul mobil prin satelit să fie furnizat în toate statele membre și să deservească cel puțin 50 % din populație și cel puțin 60 % din ansamblul teritoriului terestru al fiecărui stat membru până la momentul precizat de candidat, dar, în orice caz, în cel mult șapte ani de la data publicării deciziei Comisiei referitoare la selectarea candidaților.
- 37 În ceea ce privește, în al doilea rând, autorizarea coordonată, de statele membre, a operatorilor selectați pentru utilizarea frecvențelor radio specifice în vederea exploatării sistemelor mobile prin satelit, titlul III din Decizia MSS, intitulat „Autorizare”, cuprinde articolele 7-9. Articolul 7 din aceasta din urmă, intitulat „Autorizarea candidaților selectați”, prevede la alineatul (1) că statele membre garantează candidaților selectați, în funcție de intervalul de timp și de zona de servicii la care s-au angajat candidații selectați, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) litera (c) din această decizie și în conformitate cu legislația națională și a Uniunii, dreptul de utilizare a frecvențelor radio specifice identificate prin decizia Comisiei referitoare la selectarea candidaților și dreptul de a opera un sistem mobil de comunicații prin satelit.

- 38 În acest context, articolul 7 alineatul (2) din Decizia MSS prevede că drepturile menționate la alineatul (1) al acestui articol sunt supuse anumitor condiții comune. În această privință, articolul 7 alineatul (2) litera (c) din această decizie prevede condiția potrivit căreia candidații selecționați onorează orice angajamente asumate în cererile depuse sau în timpul procedurii de selectare comparativă.
- 39 Pe de altă parte, în temeiul articolului 8 alineatului (1) din Decizia MSS, acest articol fiind intitulat „Componentele terestre complementare”, statele membre, în conformitate cu legislația națională și a Uniunii, se asigură că autoritățile lor competente acordă candidaților selecționați în conformitate cu dispozițiile titlului II din această decizie și autorizați să utilizeze spectrul de frecvențe radio în temeiul articolului 7 din decizia menționată autorizațiile necesare pentru furnizarea CTC pentru sistemele mobile de comunicații prin satelit de pe teritoriul acestora. Potrivit alineatului (3) al articolului 8 menționat, toate autorizațiile naționale de operare a CTC pentru sistemele mobile de comunicații prin satelit în banda de frecvențe de 2 GHz sunt supuse condițiilor comune enumerate la literele (a)-(d) ale acestui alineat.
- 40 Articolul 9 din Decizia MSS se intitulează, la rândul lui, „Monitorizarea și punerea în aplicare” și indică printre altele, la alineatul (2), că statele membre, pe de o parte, garantează că normele privind aplicarea, inclusiv normele privind sancțiunile aplicabile în caz de încălcare a condițiilor comune prevăzute la articolul 7 alineatul (2) din această decizie, sunt în conformitate cu legislația comunitară și, pe de altă parte, asigură monitorizarea respectării acestor condiții și iau măsuri adecvate pentru a remedia cazurile de nerespectare a acestora. Comisia a adoptat decizia de executare privind modalități pentru aplicarea coordonată a acestor norme în temeiul alineatului (3) al articolului 9 menționat.
- 41 Odată formulate aceste considerații introductive, trebuie arătat că, potrivit articolului 2 al doilea paragraf din decizia de selectare, Inmarsat este una dintre cele două întreprinderi selectate ca operatori de sisteme care furnizează servicii mobile prin satelit.
- 42 În speță, reiese din dosarul de care dispune Curtea că, în urma selecției sale, Inmarsat a obținut, în Belgia, drepturile prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din Decizia MSS.
- 43 În ceea ce privește autorizația necesară pentru furnizarea de CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit, prevăzută la articolul 8 alineatul (1) din Decizia MSS, IBPT a acordat Inmarsat autorizația referitoare la teritoriul belgian prin decizia din 7 august 2018.
- 44 Or, este cert că această întreprindere nu și-a îndeplinit angajamentul de acoperire pe care și l-a asumat în candidatura sa în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Decizia MSS, și anume ca serviciul său să fie furnizat în toate statele membre și să deservească cel puțin 50 % din populație și cel puțin 60 % din întregul teritoriu terestru al fiecărui stat membru în termen de cel mult șapte ani de la data publicării deciziei de selectare, care a avut loc la 12 iunie 2009. Astfel, la 12 iunie 2016, satelitul său nu fusese încă lansat, iar serviciul pe care Inmarsat propusese să îl furnizeze nu era încă operațional.
- 45 În acest context, instanța de trimitere, chemată să își exercite controlul asupra legalității deciziei IBPT din 7 august 2018, ridică problema consecințelor care trebuie deduse din această neîndeplinire a obligațiilor în cadrul autorizării necesare furnizării de CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit. Mai precis, aceasta solicită să se stabilească dacă respectiva neîndeplinire a obligațiilor trebuie considerată un motiv obligatoriu sau, eventual, facultativ, care justifică refuzul acestei autorizații.
- 46 În această privință, trebuie arătat, în ceea ce privește modul de redactare a articolului 8 alineatul (1) din Decizia MSS, că, în conformitate cu această dispoziție, acordarea autorizației necesare pentru furnizarea de CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit este supusă la două condiții, și

anume ca operatorul care solicită această autorizație să fie un candidat selectat în conformitate cu titlul II din Decizia MSS și să fie autorizat să utilizeze spectrul de frecvențe radio în temeiul articolului 7 din această decizie.

- 47 În speță, prima dintre cele două condiții menționate la punctul precedent este îndeplinită, din moment ce Inmarsat are calitatea de „candidat selectat” în temeiul articolului 2 din decizia de selectare, decizie care nu a fost nici modificată, nici abrogată.
- 48 În ceea ce privește a doua condiție, reiese din dosarul de care dispune Curtea că Inmarsat a obținut, în Belgia, drepturile prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din Decizia MSS, printre care dreptul de a utiliza frecvențele radio specifice determinate în decizia de selectare. Curtea nu dispune de niciun element care să indice că acest din urmă drept i-ar fi fost retras între timp.
- 49 Prin urmare, un operator precum Inmarsat îndeplinește cele două condiții la care este supusă acordarea autorizației necesare furnizării de CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit, indicate la punctul 46 din prezenta hotărâre. Rezultă că, potrivit interpretării literale a articolului 8 alineatul (1) din decizia MSS, o astfel de autorizație nu poate fi refuzată pentru motivul că operatorul în cauză nu a respectat angajamentul de acoperire luat în candidatura sa pentru data limită prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din această decizie.
- 50 Contextul în care se înscrie această dispoziție confirmă o astfel de interpretare.
- 51 Astfel, trebuie arătat, pe de o parte, că articolul 8 alineatul (3) din decizia MSS, care prevede că autorizațiile naționale pentru exploatarea de CTC-uri pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit sunt eliberate sub rezerva altor condiții comune enumerate la literele (a)-(d), nu face referire la respectarea angajamentelor pe care un candidat selectat le ia în candidatura sa, printre care angajamentul de acoperire prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din această decizie. Pe de altă parte, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 38 din prezenta hotărâre, respectarea acestor angajamente constituie una dintre condițiile comune enumerate la articolul 7 alineatul (2) din decizia menționată, cărora le sunt subordonate drepturile menționate la alineatul (1) al acestui articol 7.
- 52 Or, din articolul 9 alineatul (2) din Decizia MSS rezultă că consecințele care trebuie deduse în cazul încălcării condițiilor comune menționate la articolul 7 alineatul (2) din această decizie trebuie să facă obiectul unei aplicări coordonate. Pe de altă parte, aceste consecințe sunt precizate în decizia de punere în aplicare, adoptată în temeiul articolului 9 alineatul (3) din decizia menționată.
- 53 Mai precis, procedura care trebuie urmată în acest context este detaliată la articolul 3 din decizia de punere în aplicare.
- 54 În această privință, din alineatul (5) al articolului 3 coroborat cu alineatele (1)-(4) ale acestuia reiese că, într-o primă etapă, un stat membru care constată că a existat o încălcare a uneia sau mai multor condiții comune, după ce informează Comisia, care, la rândul său, informează celelalte state membre și convoacă o reuniune a Comitetului pentru comunicații în vederea examinării presupusei încălcări, ia măsurile adecvate și proporționale, cu excepția retragerii sau a suspendării oricărei autorizații sau a oricărui drept de utilizare care îl au ca titular pe operatorul autorizat în cauză.
- 55 Pe de altă parte, din alineatele (6)-(8) ale articolului 3 menționat rezultă că, în cazul unor încălcări grave sau repetate ale condițiilor comune, statele membre care au eliberat o autorizație pot, într-o a doua etapă, după ce au luat măsurile menționate la alineatul (5) al aceluiași articol și după ce au informat în prealabil Comisia și după desfășurarea unei reuniuni a Comitetului pentru comunicații, să adopte deciziile corespunzătoare în vederea retragerii autorizației acordate operatorului autorizat în cauză.

- 56 Rezultă că nerespectarea unei condiții comune menționate la articolul 7 alineatul (2) din decizia MSS, precum neîndeplinirea angajamentului de acoperire prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din această decizie, de către un operator selectat nu determină *ipso facto* retragerea autorizațiilor prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din decizia menționată, o astfel de retragere presupunând respectarea procedurii în două etape detaliată la articolul 3 din decizia de punere în aplicare. Argumentul Viasat și al Eutelsat, potrivit căruia un operator selectat precum Inmarsat, care nu a respectat un astfel de angajament de acoperire, nu mai dispune, ca urmare a acestei nerespectări, de dreptul de a utiliza banda de frecvențe de 2 GHz și, în consecință, nu mai poate fi considerat ca fiind autorizat, în temeiul articolului 7 alineatul (1) din Decizia MSS, să utilizeze un sistem mobil prin satelit în această porțiune a spectrului radioelectric, nu poate fi astfel reținut.
- 57 Dimpotrivă, atâta timp cât această procedură nu a condus la o decizie de retragere, operatorul selectat continuă să dispună de autorizațiile prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din Decizia MSS, astfel încât a doua condiție pentru acordarea autorizației necesare furnizării de CTC-uri pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit, indicată la punctul 46 din prezenta hotărâre, rămâne îndeplinită.
- 58 În sfârșit, obiectivele de a institui un cadru comun pentru autorizarea operatorilor de sisteme mobile prin satelit și de a îmbunătăți serviciile mobile prin satelit prin intermediul CTC, urmărite prin decizia MSS, astfel cum reiese, printre altele, din considerentele (18) și (25) ale acestei decizii, confirmă interpretarea potrivit căreia un stat membru nu îi poate refuza unui operator, care îndeplinește cele două condiții prevăzute la articolul 8 alineatul (1) din decizia menționată, autorizațiile necesare pentru furnizarea de CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit ca urmare a nerespectării de către acest operator a angajamentului de acoperire luat în candidatura sa, ci, dacă este cazul, poate iniția procedura detaliată la articolul 3 din decizia de punere în aplicare.
- 59 Instanța de trimitere ia totuși în considerare faptul că, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care neîndeplinirea angajamentului de acoperire prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Decizia MSS este definitiv dovedită, ar fi preferabil, dintr-o perspectivă de economie a procedurilor, ca autoritatea națională competentă să trebuiască sau, cel puțin, să poată să nu acorde autorizația necesară pentru furnizarea de CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit, în loc să o acorde și să sancționeze ulterior nerespectarea acestui angajament.
- 60 În această privință, mai trebuie arătat că o astfel de abordare nu își găsește temeiul nici în decizia MSS, nici în decizia de punere în aplicare și ar priva-o de efect util pe aceasta din urmă prin faptul că procedura coordonată care este prevăzută în mod expres în cuprinsul acesteia, în cazul încălcării condițiilor comune menționate la articolul 7 alineatul (2) din Decizia MSS, ar fi eludată.
- 61 Or, astfel cum rezultă din considerentul (8) al deciziei de punere în aplicare, această procedură urmărește tocmai să evite incoerențe în aplicarea procedurilor naționale de punere în aplicare, care ar conduce la o multitudine de măsuri de executare în contradicție cu caracterul paneuropean al serviciilor mobile prin satelit.
- 62 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că articolul 8 alineatul (1) din Decizia MSS coroborat cu articolul 7 alineatul (1) din această decizie trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care se dovedește că un operator selectat în conformitate cu titlul II din decizia menționată și autorizat să utilizeze spectrul de frecvențe radio în temeiul articolului 7 din aceeași decizie nu a furnizat servicii mobile prin satelit prin intermediul unui sistem mobil prin satelit pentru data limită prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din decizia MSS, autoritățile competente din statele membre nu sunt abilitate să refuze acordarea autorizațiilor necesare furnizării de CTC pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit respectivului operator pentru motivul că acesta nu și-a respectat angajamentul asumat în candidatură.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 63 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 8 alineatul (1) din Decizia nr. 626/2008/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 iunie 2008 privind selectarea și autorizarea sistemelor care furnizează servicii mobile de comunicații prin satelit (MSS) coroborat cu articolul 7 alineatul (1) din această decizie trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care se dovedește că un operator selectat în conformitate cu titlul II din decizia menționată și autorizat să utilizeze spectrul de frecvențe radio în temeiul articolului 7 din aceeași decizie nu a furnizat servicii mobile prin satelit prin intermediul unui sistem mobil prin satelit pentru data limită prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Decizia nr. 626/2008, autoritățile competente din statele membre nu sunt abilitate să refuze acordarea autorizațiilor necesare furnizării de componente terestre complementare pentru sisteme mobile de comunicații prin satelit respectivului operator pentru motivul că acesta nu și-a respectat angajamentul asumat în candidatură.

Semnături